
ДО 60-РІЧЧЯ ПЕТРА ЯКИМОВИЧА ГАВРИША

7 березня цього року відзначив свій 60-й день народження Петро Якимович Гавриш — викладач археології та історії, доцент історичного факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

Народився Петро Якимович у давньому козацькому с. Більськ Котелевського р-ну Полтавської обл., у сім'ї колгоспників. Грандіозні вали відомого Більського городища, розповіді старожилів-односельців, розкопки експедиції Харківського університету під керівництвом Б.А. Шрамка вражали, захоплювали і, врешті, вплинули на вибір професії.

Після закінчення школи спочатку працював у місцевому колгоспі, у 1974—1976 рр. проходив службу в армії. Потім закінчив підготовче відділення для трудової молоді при Харківському університеті, а 1978 р. вступив туди на історичний факультет. Ще студентом брав активну участь у археологічних експедиціях вузу.

З вересня 1983 р. і донині Петро Якимович викладає археологію України, історію України, народознавство, спецкурси з археології Полтавщини у Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г. Короленка. Впродовж 1984—2006 рр. здійснював археологічні дослідження на Полтавщині та Сумщині. Поблизу рр. Псел та Ворскла проводив розвідки поселенських та поховальних пам'яток скіфського часу та багаторічні розкопки на Книшівському та Більському городищах, Броварському могильнику.

У 1996 р. П.Я. Гавриш захистив дисертацію «Населення скіфського часу басейну Середнього Псла». В її основу покладені результати багаторічних досліджень (1987—1993) Книшівського городища, яке було розкопане широкими площами, а виявлені там унікальні матеріали і донині не залишаються поза увагою вітчизняних та зарубіжних археологів.

У 1994—2006 рр. досліджує поселенську структуру, оборонну лінію Більського городища, навколишні селища та кургани.

Через експедиції під керівництвом П.Я. Гавриша пройшла чимала когорта полтавських

студентів. І багато з них вибрали професію археолога, захистили кандидатські дисертації та працюють у наукових, музейних установах та вищих навчальних закладах.

Спортивний, підтягнутий, оповідач цікавих археологічних історій біля вечірнього багаття, Петро Якимович не цурається компанії студентської молоді. Великою заслугою ювіляра є продумана до дрібниць організація і висока результативність розкопок та змістовний і цікавий відпочинок студентів-практикантів після щоденної праці. Чимало випускників Полтавського педагогічного університету не один рік брали участь у розкопках уже як «ветерани» улюбленої справи.

П.Я. Гавриш — автор майже 100 статей та 4 монографій. Серед останніх можна відзначити книгу «Племена скіфського часу в лісостепу Дніпровського Лівобережжя (за матеріалами Припсілля)», яка і донині є найповнішим дослідженням цього регіону.

Патріот свого Більська, Петро Якимович щороку повертається до нього. У рідному селі він має свій будинок, де із весни до пізньої осені займається улюбленими справами — бджіль-

ництвом та садівництвом. Останнім часом вченого і педагога захопили дослідження історії с. Більськ та навколишніх археологічних пам'яток. Їм присвячені книги «Загадка стародавнього Гелона» (2010), «Більська давнина:

нарис з історії села Більська на Полтавщині від часу заснування до 1917 р.» (2012).

Від широкого серця вітаємо ювіляра — Учителя і колегу — з Днем народження, зичимо йому міцного здоров'я та творчого довголіття!

А.В. ГЕЙКО, О.В. КОВАЛЕНКО

КОНФЕРЕНЦІЯ, ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ ФЕДОРА КАМІНСЬКОГО

125 років тому перестало битися серце першовідкривача українського палеоліту, археолога, музейника і педагога Федора Івановича Камінського (1845—1891).

Ф.І. Камінський народився в березні 1845 р. у м. Кежан-Городок Мінської губернії в родині священика — уродженця Переяславщини. Там же закінчив духовне училище. Навчався в Переяславській семінарії, потім вступив на природниче відділення фізико-математичного факультету Київського університету вільним слухачем. Належав до студентського гуртка громадівського спрямування професора В.Б. Антоновича, унаслідок чого захопився археологією. З кінця 1860-х рр. викладав у Переяславі в духовному училищі та приватному жіночому пансіоні. З 1870 р., за свідоцтвом Московського археологічного товариства, залучивши семінаристів, розпочав дослідження давньоруських курганів в окрузі міста. У 1872 р. переведений до Хорольського повітового училища, а з 1873 р. був запрошений на роботу в щойно створену Лубенську чоловічу гімназію.

В останній Ф.І. Камінський працював бібліотекарем, викладачем початкових класів, вів природничий курс у Лубенській жіночій гімназії, а також продовжував проведення самостійних розвідкових обстежень. У гімназії створив один із перших у країні навчальних музеїв краєзнавчо-археологічного профілю, залучивши до роботи в ньому талановиту молодь. З вихованців Ф.І. Камінського можна назвати чимало діячів вітчизняної науки й

культури, найвідомішими з-поміж яких були меценатка і культурна діячка К.М. Скаржинська, археолог, історик та нумізмат В.Г. Ляскоронський, краєзнавець, публіцист і юрист К.П. Бочкар'єв.

У 1882 р. Ф.І. Камінський через хворобу полишив роботу в гімназії і переїхав до маєтку своєї вихованки на околицю Лубен — у хутір Круглик, де разом із нею заснував перший на українських землях приватний археолого-краєзнавчий музей, відомий як Лубенський музей К.М. Скаржинської. Саме завдяки зусиллям археолога та педагога цей музей став одним із кращих місцевих музеїв.

У міру сил і здоров'я Ф.І. Камінський проводив археологічні дослідження. Так, у 1873 р. він здійснив перші наукові обстеження пізньопалеолітичної стоянки в Гінцях, наслідком чого стало відкриття українського палеоліту. Упродовж 1870-х рр. дослідник провів чимало обстежень пам'яток різного часу по Сулі та Удаю, а в 1881—1883 рр. розпочав дослідження курганів на території і в околицях Лубен — в урочищах Замок і Лиса Гора. У 1889 р., будучи тяжко хворим, Ф.І. Камінський провів розкопки кількох курганів скіфського часу на території Мгарського монастиря, започаткувавши дослідження курганних старожитностей у Нижньому Посуллі.

Учений і музейник був також автором експозиції, музейної документації, більшості атрибутів археологічних й історичних збірок Лубенського музею, укладачем його картотек. Він же оприлюднив друком кілька загальновідомих статей, започаткувавши публікацію матеріалів до Шевченкіани, етнографічних за-